

Nazwa studium przypadku	Nadużycia finansowe i sprzeciw beneficjenta wobec współpracy – dostęp do pomieszczeń
Opis	Projekt dotyczy dostarczenia 6 specjalnych pojazdów na potrzeby beneficjenta (regionalnego organu publicznego) w ramach programu wsparcia EFRR. Beneficjent ogłosił przetarg w celu wybrania wykonawcy, który dostarczy 6 specjalistycznych pojazdów.
Przedmiotowe fundusze ESI	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)
Rodzaj nieprawidłowości	Brak nieprawidłowości
Mechanizm sprawozdawczy	Przypadek ten zgłosiła jako nieprawidłowość instytucja zarządzająca na początkowym etapie realizacji projektu.
Sprawozdawczość w ramach systemu zarządzania nieprawidłowościami	Tak (Przypadek ten najpierw zgłoszono jako przypadek nieprawidłowości; w drugim etapie przeklasyfikowano go jako podejrzenie popełnienia nadużycia finansowego, jednak nie udowodniono nadużycia finansowego)
Znaki ostrzegawcze	<p>Podejrzenie popełnienia nadużycia finansowego pojawiło się w początkowej fazie projektu i wynikało z podejrzeń, że wykonawca wygrał przetarg na zamówienie publiczne, chociaż nie miał możliwości dostarczenia sprzętu.</p> <p>Wskaźniki nadużyć finansowych oraz sygnały, które wzbudziły podejrzenia, były następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skarga, że wykonawca nie miał możliwości dostarczenia 6 specjalistycznych pojazdów; • fakt, że zatwierdzono realizację projektu, mimo że wykonawca miał trudności z realizacją dostawy, co doprowadziło do zarzutów, że urzędnicy publiczni instytucji zarządzającej pomagali wykonawcy w wygraniu przetargu; • wykonawca nie zezwolił na przeprowadzenie kontroli na miejscu na terenie swojego biura.
Opis schematu nadużycia finansowego	<p>Międzynarodowe konsorcjum „X” wygrało przetarg na dostawę specjalistycznych pojazdów. Projekt wchodził w zakres kompetencji instytucji zarządzającej Y (właściwego ministerstwa).</p> <p>Istniało podejrzenie, że konsorcjum próbowało nielegalnie wykorzystać środki UE i że prawdopodobnie otrzymało wsparcie od instytucji zarządzającej w wygraniu przetargu, mimo że wykonawca nie miał możliwości dostarczenia specjalistycznego sprzętu.</p>

	<p>Po wszczęciu dochodzenia wykonawca dołożył wszelkich starań, aby dostarczyć sprzęt i zorganizował wiele spotkań za granicą, podczas których rzeczywiście przedstawiono specjalistyczny sprzęt. Krajowy partner konsorcjum wskazał, że brak zdolności nie leżał po jego stronie, ale po stronie partnera zagranicznego. Pomimo początkowego niewywiązania się z realizacji projektu oraz prawdopodobnego braku doświadczenia i zdolności do dostarczenia towaru wykonawca zdołał ostatecznie dostarczyć sprzęt z zagranicy. Wykonawca przedstawił listy intencyjne od przedsiębiorstw produkujących wspomniany sprzęt. Podczas pierwszej dostawy dwóch pojazdów obecni byli przedstawiciele KE, którzy stwierdzili, że pojazdy są zgodne z kryteriami projektu. Wykonawca dostarczył sprzęt na potrzeby projektu regionalnego organu publicznego.</p>
<p>Sposób wykrycia nadużycia finansowego</p>	<p>Jednostka koordynująca zwalczanie nadużyć finansowych otrzymała skargę, że wykonawca, którego dotyczy sprawa, nie ma możliwości realizacji projektu. Jednocześnie OLAF wszczął dochodzenie w sprawie tego samego projektu i zwrócił się o pomoc do organów krajowych na podstawie <i>rozporządzenia nr 2185/96 w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami</i>.</p> <p>Organy krajowe przygotowały kontrolę na miejscu i wraz z zespołem dochodzeniowym OLAF-u odwiedziły biuro wykonawcy. Po rozpoczęciu kontroli na miejscu wykonawca postanowił odmówić śledczym dostępu do pomieszczeń swojego biura i nie zezwolił im na zabranie żadnych danych związanych z projektem. Wówczas nie dostarczono jeszcze 6 specjalistycznych pojazdów.</p> <p>Kontrola na miejscu nie powiodła się, ponieważ w tym czasie w ustawodawstwie krajowym nie było odpowiednich przepisów, które pomagałyby OLAF-owi w przypadkach, w których wykonawca sprzeciwia się kontroli na miejscu OLAF-u. W wyniku tych doświadczeń zmieniono ustawę o Publicznej Agencji ds. Kontroli Finansowej z 2008 r. i stworzono nowy rozdział 3a zatytułowany „Udzielanie pomocy inspektorom Komisji Europejskiej w zakresie zapewniania dostępu do pomieszczeń lub dokumentacji w celu przeprowadzenia inspekcji i kontroli na miejscu na podstawie <i>rozporządzenia Rady nr 2185/96 (Euratom, WE) z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami</i></p>

	<p><i>finansowymi i innymi nieprawidłowościami”.</i></p> <p>Jednak sprzeciw wykonawcy wobec kontroli na miejscu stanowił znak ostrzegawczy możliwej nieprawidłowości. Równocześnie z otwarciem sprawy przez OLAF dochodzenie wszczęły organy krajowe. Sprawę skierowano do prokuratury.</p> <p>Organom nie udało się udowodnić, że początkowym zamiarem przedsiębiorstwa było naruszenie interesów finansowych UE z pomocą urzędników służby cywilnej z instytucji zarządzającej. W decyzji prokuratora stwierdzono, że nie było wystarczających podstaw do wykazania jakiegokolwiek zaangażowania instytucji zarządzającej lub zamiaru ze strony „konsorcjum”. Projekt zrealizowano i wypłacono środki finansowe. Sprawa nieprawidłowości została zamknięta.</p>
<p>Napotkane trudności</p>	<p>W trakcie realizacji projektu zespół śledczych OLAF-u, wspierany przez bułgarską jednostkę koordynującą zwalczanie nadużyć finansowych, próbował przeprowadzić kontrolę na miejscu, ale wykonawca sprzeciwił się. Brak wsparcia dla OLAF-u podczas kontroli na miejscu doprowadził do zmian w krajowym ustawodawstwie.</p> <p>W tym konkretnym przypadku można założyć, że ze względu na działania kontrolne OLAF-u, jednostki koordynującej zwalczanie nadużyć finansowych i organów krajowych, mimo początkowej porażki zrealizowano projekt. Trudność polegała na udowodnieniu zamiaru popełnienia nadużycia finansowego w imieniu któregośkolwiek z przedsiębiorstw lub którejkolwiek części konsorcjum. Ostatecznie projekt zrealizowano, postępowanie przygotowawcze zakończyło się stwierdzeniem, że nie popełniono nadużycia finansowego i nie utracono żadnych środków finansowych. Niemniej wykonawcę uznano później za winnego nadużycia finansowego w innym projekcie.</p>
<p>Zidentyfikowane uchybienia</p>	<p>Pierwszym uchybieniem był brak przepisów umożliwiających organom krajowym udzielenie pomocy OLAF-owi, gdy wykonawca sprzeciwia się kontroli na miejscu. Rozwiązano to za pomocą zmian w krajowym ustawodawstwie.</p> <p>Źródłem drugiego uchybienia była sama instytucja zarządzająca, jeżeli chodzi o postępowania o udzielenie zamówień publicznych i poszczególne poziomy kontroli, które miały służyć właściwej ocenie możliwości przedsiębiorstwa, które wygrało przetarg. To uchybienie wyeliminowano dzięki aktualizacji regulaminu instytucji zarządzającej.</p>

